

NIEUWSBRIEF

Schapen

AUGUSTUS 2025

In deze nieuwsbrief:

Mededelingen vanuit de
praktijk
[pagina 1](#)

Blauwtongvirus update
[pagina 2](#)

LSD en EHD
[pagina 3](#)

Haemonchus waarschuwing
[pagina 3](#)

Ontworming en resistentie
[pagina 4](#)

Locatie Oss:
[0412-676060](tel:0412-676060)

Locatie Mill:
[0485-240000](tel:0485-240000)

Introductie

De zomer van 2025 brengt niet alleen warm weer, maar helaas ook extra aandacht voor dierziekten die uw schapen kunnen bedreigen. In deze nieuwsbrief informeren we u over drie actuele gezondheidsrisico's: **Lumpy Skin Disease (LSD)**, **het Blauwtongvirus** en **Epizoötische Hemorragische Ziekte (EHD)**.

Hoewel LSD en EHD vooral voorkomen bij runderen, is het belangrijk om op de hoogte te zijn van de ontwikkelingen in Europa. De virussen verspreiden zich namelijk via insecten en EHD lijkt qua symptomen op blauwtong. Ook het blauwtongvirus blijft een aandachtspunt, zeker met de recente toename van insecten die deze ziekte overbrengen. Afgelopen maand hebben wij, samen met 19 andere praktijken in Nederland, samengewerkt voor de blauwtongvirus monitoring in Nederland. Benieuwd naar de uitslag? Lees dan snel verder.

Wij hopen dat deze nieuwsbrief u helpt om alert te blijven en goed geïnformeerd het najaar in te gaan. Heeft u vragen of wilt u advies? Neem gerust contact met ons op.

Mededelingen vanuit de praktijk

- We zien op dit moment veel problemen bij schapen met Haemonchus infectie. Let extra goed op uw schapen en laat ons een mestmonster testen op de aanwezigheid van wormeieren. Lees verderop meer over waar u op moet letten
- Mocht ontworming nodig zijn dan is herhaling van het mest onderzoek 2 weken na het ontwormen een uitstekende methode om in de gaten te houden of er geen resistentie is tegen het door u gebruikte middel.

Blauwtongvirus bij schapen:

Actuele situatie en oproep tot alertheid

In juli 2025 werkten wij mee aan de eerste landelijke monitoringsronde voor blauwtong. In plaats van kosteloos testen van elk individueel dier, werd Nederland opgesplitst in twintig regio's. Per regio was een aangewezen dierenartspraktijk verantwoordelijk voor het inzenden van bloedmonsters van herkauwers met mogelijke blauwtongsymptomen naar Royal GD, waarna Wageningen Bioveterinary Research tests uitvoert op het virus, inclusief serotypen 3 en 12. Een positief resultaat: in alle ingezonden bloedmonsters werd géén blauwtongvirus aangetroffen en er zijn slechts weinig meldingen van klinische verschijnselen geweest—een veelbelovend signaal dat de situatie in Nederland momenteel rustig is, net zoals in veel buurlanden.

Waarom alert blijven noodzakelijk is

In buurlanden zoals Frankrijk neemt het aantal blauwtonggevallen—met name type 3 en 8—wederom toe. Dat maakt de gezamenlijke maandelijkse evaluaties van Nederlandse en Europese signalen belangrijk. Sectorpartijen zoals LTO, SBK en Platform KSG werken daarbij nauw samen met uitvoerende instanties om te bepalen of er aanvullende monitoringsrondes nodig zijn. Op dit moment wordt er geen aanvullend monitoringsonderzoek gedaan.

Verdenkingen van blauwtong zijn meldplichtig. Als houder bent u verplicht om deze te melden bij de NVWA, via het online meldformulier. Door snel te melden, kunnen we verspreiding voorkomen en andere dierziekten (zoals EHD) of nieuwe blauwtongtypes uitsluiten. Zoals we vorig jaar vooral bij schapen gezien hebben, kan een blauwtong virusinfectie ernstig verlopen. Denk aan symptomen zoals hoge koorts, zwelling van kop, lippen of tong, roodverkleuring van slijmvliezen, kreupelheid of plotselinge sterfte. Ziet u zulke verschijnselen, neem dan direct contact op met uw dierenarts. Ook houders die zekerheid willen, kunnen—tegen eigen kosten—dieren laten testen via hun dierenarts, bijvoorbeeld bij export of bij twijfel over symptomen. Overleg dit met uw dierenarts.

Samen houden we de schade beperkt

De huidige uitbraak heeft laten zien hoe groot de impact van blauwtong op schapenbedrijven kan zijn. Op dit moment lijkt er veel immuniteit te zijn door de hoge vaccinatiegraad en infectie van vorig jaar. Door alert te blijven, snel te melden en samen te werken, kunnen we verspreiding zoveel mogelijk voorkomen. Twijfelt u over symptomen bij uw dieren? Neem altijd contact op met onze praktijk.

LSD en EHD: waakzaamheid voor schapenhouders

De afgelopen weken is Lumpy Skin Disease (LSD), een virusziekte die vooral runderen treft, opnieuw opgedoken in Europa. Uitbraken zijn gemeld in Italië (Sardinië en Lombardije) en Frankrijk (Savoie). Hoewel LSD voornamelijk rundvee aandoet, zijn ook andere evenhoevigen gevoelig. Voor schapen is de ziekte zeldzaam, maar de verspreiding via stekende insecten zoals vliegen, muggen en knutten betekent dat ook schapenhouders alert moeten zijn.

Naast LSD is er ook aandacht voor Epizoötische Hemorragische Ziekte (EHD). Deze ziekte is een opkomend virus wat qua symptomen veel gelijkenissen vertoont met het Blauwtongvirus en ook door insecten verspreid wordt. Het virus heeft verschillende serotypen, op dit moment is EHDV-8 vastgesteld in Europa. Tot op heden is EHD nog niet in Nederland vastgesteld. Geiten en schapen zijn minder gevoelig, zij vertonen geen- of zeer beperkte klinische symptomen. Het virus tast kleine bloedvaten aan en klinische symptomen zijn bloedingen, ulcera en oedeem. Letsels komen voornamelijk voor in de mond, op de neus en in de darmen. Ook kan er kreupelheid ontstaan door ontsteking van de kroonrand. Het kan gepaard gaan met hoge koorts, melkproductiedaling en abortus/doodgeboortes kunnen ook voorkomen.

In Nederland zijn tot nu toe geen gevallen van LSD of EHD vastgesteld, maar de overheid en dierenartsen bereiden zich voor op mogelijke uitbraken. Een verdenking van infectie met LSD of EHD moet worden gemeld bij de NVWA.

Wat kunt u als schapenhouder doen?

- Let goed op tekenen van ziekte zoals koorts, verminderde eetlust en afwijkingen aan de huid.
- Controleer uw schapen regelmatig op ongewone bultjes of bloedingen.
- Meld verdachte gevallen bij uw dierenarts of in ernstig gevallen direct bij de NVWA.
- Beperk de aanwezigheid van stekende insecten zoveel mogelijk op uw bedrijf.

Wij volgen de ontwikkelingen nauwgezet en informeren u over belangrijke nieuwe inzichten. Heeft u vragen of twijfels? Neem gerust contact met ons op.

Haemonchus waarschuwing: let op de rode lebmaagworm

Afgelopen tijd zien we een stijging van infecties met de rode lebmaagworm bij schapen en geiten. Door de weersomstandigheden kan de infectiedruk snel oplopen. Houd uw koppel schapen of geiten goed in de gaten. Symptomen zijn onder andere gewichtsverlies en groeiachterstand. Maar bij een ernstige infectie zien we door de bloedarmoede ook bleke tot witte slijmvliezen en zwelling tussen de kaken. Ook zwakte en acute sterfte kan voorkomen.

Hoe controleer ik de slijmvliezen van mijn schapen? De slijmvliezen controleert u aan de binnenkant van het oog. Hiervoor moet u het dier in uw handen hebben, en krult u de onderoogleden om zodat de kleur van de slijmvliezen beoordeeld kan worden. Idealiter is de kleur volgens onderstaand plaatje nummer 2 of 3. Schapen met nummer 4 of 5 zijn te bleek.

Wormresistentie: waarom mestonderzoek en preventie onmisbaar zijn

Wormresistentie is een groeiend probleem dat ons dwingt slimmer om te gaan met ontworming. Mestonderzoek en preventieve maatregelen vormen de basis van een duurzame aanpak. Zo bescherm je niet alleen je schapen, maar ook de werking van de middelen voor de toekomst.

Uit recent onderzoek van de NSFO blijkt dat wormresistentie bij schapen flink is toegenomen. Op 29 onderzochte bedrijven in 2025 bleek bijvoorbeeld bij 86% van de ooien resistentie tegen Cydectin, waar dat in 2015 nog 47% was. Ook bij andere middelen zoals Bovex en Flukiver Combi is resistentie wijdverspreid. Alleen Zolvix en Endex tonen nog enigszins effectiviteit, maar ook daar dreigt afname. Er worden geen nieuwe ontwormingsmiddelen ontwikkeld, dus we moeten zuiniger omgaan met de opties die we hebben.

Wat betekent dit voor jou als schapenhouder?

Worminfecties blijven een risico, vooral voor lammeren. Maar standaard ontwormen is niet langer de oplossing: het werkt steeds minder goed én versnelt de resistentieontwikkeling. De aanpak moet dus anders, met mestonderzoek en preventie als basis.

Mestonderzoek: gericht en effectiever behandelen

Mestonderzoek geeft inzicht in de wormdruk en voorkomt onnodig ontwormen. Je kunt het gebruiken voor:

- Diagnose: hoeveel en welke wormen zijn aanwezig?
- Behandelcontrole: werkt het middel dat je hebt ingezet?
- Selectieve behandeling: alleen dieren met een hoge besmetting behandelen.

Bij voorkeur voer je een mestonderzoek uit:

- 3 tot 4 weken na het weiden op mogelijk besmet gras.
- Bij klachten zoals diarree, groeiachterstand of bleke slijmvliezen.
- 10–14 dagen na ontwormen om effect te controleren (minimaal 90–95% daling in EPG vereist).

Preventie: de sleutel tegen resistentie

Voorkomen is beter dan genezen. Een goede preventiestrategie bestaat uit:

- Beperk ontwormen: alleen als het écht nodig is, en met het juiste middel.
- Juiste dosering: weeg dieren en voorkom onderdosering.
- Wissel middelen af om selectie van resistente wormen te vertragen.
- Refugia behouden: laat een deel van de gezonde dieren (2-5% van het koppel) ongemoeid om gevoelige wormpopulaties te behouden. Selecteer hiervoor gezonde volwassen dieren.
- Quarantaine voor nieuwe dieren: voorkom dat je resistente wormen binnenhaalt.
- Slim weidebeheer: wissel tijdig van perceel en vermijd besmette weiden.

Extra maatregelen zoals kruidenrijk grasland, selectie op resistente dieren en goed management versterken de aanpak.

Heb je vragen over mestonderzoek of wil je samen een preventieplan opstellen? Neem gerust contact op met de praktijk.